

ภาพรวมของกรอบการประชุมที่เกี่ยวข้องกับกองงานบริหารองค์การระหว่างประเทศ

กองงานบริหารองค์การระหว่างประเทศ (International Organizations Administrative Affairs Division) เป็นหน่วยงานภายใต้กรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑. ดำเนินการเกี่ยวกับการประชุมด้านการบริหารและงบประมาณของสมาชิกสหประชาชาติ
๒. จัดตั้งงบประมาณ ข้าราชการบำนาญสมาชิกสหประชาชาติและองค์การระหว่างประเทศ
๓. วางแผนยุทธศาสตร์สมัครรับการเลือกตั้งของประเทศไทยและรณรงค์ขอเสียงสนับสนุนจากประเทศต่างๆ
๔. ตรวจสอบสถานะ เสนอข้อคิดเห็น และความเหมาะสมด้านการต่างประเทศขององค์กรเอกชนต่างประเทศในประเทศไทย
๕. พิจารณาให้เอกสิทธิ์ สิทธิพิเศษ และความคุ้มกันแก่องค์การระหว่างประเทศและองค์กรเอกชนที่ดำเนินการในประเทศไทย
๖. ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการประชุมขององค์การระหว่างประเทศ
๗. ปฏิบัติงานร่วมหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

กองงานบริหารองค์การระหว่างประเทศจึงมีภารกิจในการประชุมที่สำคัญในกรอบสหประชาชาติ เพื่อดำเนินภารกิจในข้างต้น ดังต่อไปนี้

๑. การประชุมคณะกรรมการบริหารขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และ

วัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO Executive Board: EB)

องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) เป็นหน่วยงานที่มีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศต่างๆ ผ่านการศึกษา วิทยาศาสตร์ วัฒนธรรม และการสื่อสาร เพื่อส่งเสริมการเคารพความยุติธรรม หลักนิติธรรม สิทธิมนุษยชน และเสรีภาพขั้นพื้นฐานที่ได้รับการยืนยันสำหรับประชาชนทั่วโลก โดยมีภารกิจหลัก คือ การส่งเสริมสันติภาพและการพัฒนาที่ยั่งยืนผ่านความร่วมมือระหว่างประเทศในด้านต่างๆ

การประชุมคณะกรรมการบริหารขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO Executive Board) เป็นการประชุมเกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย แผนงานและงบประมาณของ UNESCO ซึ่งจัดขึ้นปีละ ๒ ครั้งในเดือนเมษายนและเดือนตุลาคม โดยเป็นการประชุมที่คัดเลือกสมาชิก คณะกรรมการบริหารและแต่งตั้งผู้อำนวยการใหญ่ทุกๆ ๔ ปี ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย (๑) ผู้แทนประเทศ

สมาชิกทั้ง ๑๙๔ ประเทศ ซึ่งมีสิทธิ์ในการลงคะแนนสนับสนุนร่างข้อมติต่างๆ (๒) ผู้แทนประเทศสมาชิกสมทบจำนวน ๑๒ ประเทศ (๓) ผู้แทนประเทศสังเกตการณ์ที่ไม่ใช่สมาชิก (๔) ผู้แทนองค์กรระหว่างรัฐบาล และ (๕) ผู้แทนองค์กรนอกภาครัฐ (NGO) โดยการประชุมคณะกรรมการบริหาร UNESCO จะใช้ภาษาที่เป็นภาษาทางการของ UN ในการประชุม คือ ภาษาอาหรับ ภาษาจีน ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษารัสเซีย และภาษาสเปน

ประมาณ ๑ เดือนก่อนการประชุม สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงปารีสจะแจ้งข้อมูลและร่างวาระการประชุมที่กำลังจะเกิดขึ้น เพื่อให้คณะผู้แทนไทยได้เตรียมตัวและทำความเข้าใจเกี่ยวกับวาระหรือประเด็นในการประชุมคณะกรรมการบริหาร UNESCO ที่ควรให้ความสำคัญหรือเกี่ยวข้องกับประเทศไทย

ในการประชุมใหญ่ ๒ วันแรก สมาชิกคณะกรรมการบริหารจะมีถ้อยแถลง แสดงจุดยืนและท่าที ตามด้วยผู้แทนจากประเทศสมาชิกอื่นๆ โดยจะมีเวลา ๑-๒ นาที รายประเทศ ซึ่งนอกจากประเทศสมาชิก UNESCO แล้ว ยังมีผู้แทนประเทศผู้สังเกตการณ์ที่สามารถเข้าร่วมการประชุมด้วย

หลังจากการประชุมใหญ่ใน ๒ วันแรก จะเป็นการประชุมย่อยที่แตกต่างกันไป เช่น การประชุมคณะกรรมการการเงินเกี่ยวกับงบประมาณ และเงินสนับสนุนจากประเทศต่างๆ โดยผู้แทนจากแต่ละประเทศสามารถเข้าร่วมการประชุมย่อยในแต่ละหัวข้อการประชุมได้ตามความสนใจและประโยชน์ที่แต่ละประเทศจะได้รับ

ปัจจุบัน ประเทศไทยอยู่ระหว่างการสมัครเป็นสมาชิกคณะกรรมการบริหาร UNESCO ดังนั้น การเข้าร่วมของคณะผู้แทนไทยเพื่ออภิปรายและการแสดงจุดยืน ท่าทีของประเทศจึงถือเป็นการแสดงให้ประเทศอื่นรับรู้ถึงความคิดเห็นของประเทศไทยในการปฏิบัติงานต่างๆ ของ UNESCO ซึ่งการมีส่วนร่วมของไทยอาจนำไปสู่การลงคะแนนเสียงให้ไทยเป็นสมาชิกคณะกรรมการบริหาร UNESCO ในสมัยต่อไป และเป็นการเสริมสร้างภาพลักษณ์และบทบาทของไทยในเวทีการประชุมระหว่างประเทศ

๒. การประชุมสุดยอดกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด (NAM)

การประชุมสุดยอดกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด (Non-Aligned Movement: NAM) ซึ่งจัดขึ้นในทุกๆ ๓ ปี เป็นเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ระหว่างประเทศและในระดับภูมิภาค รวมถึงการทบทวนบทบาทและกำหนดทิศทางของกลุ่มประเทศสมาชิก NAM ในการเผชิญหน้ากับความท้าทายและวิกฤตต่างๆ ในปัจจุบัน โดยการประชุม NAM Summit มีการประชุมทั้งหมด ๓ ระดับ ได้แก่ ระดับเจ้าหน้าที่อาวุโส (Senior Officials Meeting: SOM) ระดับรัฐมนตรี (Ministerial Meeting) และระดับผู้นำ (NAM Summit) ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย (๑) ผู้แทนจากประเทศสมาชิกทั้ง ๑๒๐ ประเทศ (๒) ผู้แทนประเทศสังเกตการณ์ ๑๘ ประเทศ (๓) ผู้แทนองค์กรระหว่างประเทศ และ (๔) ผู้แทนองค์กรระดับภูมิภาค

ก่อนการประชุม คณะผู้แทนไทยจะต้องมีการเตรียมตัวโดยศึกษาข้อมูลเพื่อจัดเตรียมแฟ้มข้อมูลสำหรับการอภิปราย และติดตามพัฒนาการการเจรจาเอกสารผลลัพธ์ต่างๆของการประชุมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีการรายงานโดยคณะผู้แทนถาวร ณ นครนิวยอร์ก และพิจารณา เตรียมท่าทีของประเทศไทยในประเด็นต่างๆตามระเบียบวาระการประชุม

ในระหว่างช่วงการประชุม คณะผู้แทนไทยมีหน้าที่หลักในการอภิปราย แสดงท่าทีของไทย แสดงความคิดเห็นในเนื้อหาเร่งข้อมติ และลงคะแนนเสียงข้อมติ นอกจากนี้ ยังมีการจัดบันทึกการประชุม เพื่อนำข้อมูลไปจัดทำสรุปผลการประชุม NAM โดยสรุปสาระของถ้อยแถลง (statement) ของประธาน ผู้เข้าร่วมประชุมที่เป็นบุคคลสำคัญ และผู้แทนรัฐสมาชิก รวมถึงเข้าร่วมเจรจาเอกสารผลลัพธ์การประชุมด้วย

ในการประชุม NAM Summit ล่าสุด ผู้แทนไทยที่กล่าวถ้อยแถลงในนามประเทศไทย คือ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศในฐานะผู้แทนพิเศษของนายกรัฐมนตรี และรองปลัดกระทรวงฯ ในการประชุมระดับรัฐมนตรี โดยถ้อยแถลงดังกล่าวได้เน้นย้ำว่าไทยให้ความสำคัญต่อการสร้างความเข้มแข็งและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของ NAM รวมถึงการเคารพหลักการบังคับและการหาทางออกอย่างสันติในสถานการณ์ความขัดแย้งในโลก

๓. การประชุมสมัชชาสหประชาชาติ (UNGA)

การประชุมสมัชชาสหประชาชาติ (United Nations General Assembly: UNGA) เป็นเวทีเพื่อการปรึกษาหารือในประเด็นระหว่างประเทศ รวมถึงการดำเนินงานของ UN และการส่งเสริมระบอบพหุภาคีที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ โดยสมัยการประชุมของ UNGA มีระยะเวลา ๑ ปี เริ่มต้นในวันอังคารที่ ๓ ของเดือนกันยายนของทุกปีจนถึงต้นเดือนกันยายนของปีถัดไป ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วยผู้แทนประเทศใน UN ทั้งหมด ๑๙๓ ประเทศ ซึ่งมีคณะกรรมการหลัก ๖ คณะที่รับผิดชอบประเด็นที่แตกต่างกัน คือ (๑) คณะกรรมการการลดอาวุธและความมั่นคงระหว่างประเทศ (๒) คณะกรรมการเศรษฐกิจ การเงิน และการพัฒนา (๓) คณะกรรมการสังคมสิทธิมนุษยชน มนุษยธรรมและวัฒนธรรม (๔) คณะกรรมการการเมืองพิเศษและการปลดปล่อยอาณานิคม (๕) คณะกรรมการการบริหารจัดการและงบประมาณ และ (๖) คณะกรรมการกฎหมาย

ก่อนการประชุม ทางกระทรวงการต่างประเทศจะเตรียมสรรหานักการทูตไปเข้าร่วมการประชุม คณะกรรมการต่างๆ โดยกรมองค์การระหว่างประเทศจะเปิดกว้างให้กับนักการทูตจากกรมอื่นๆ ของกระทรวงการต่างประเทศสามารถสมัครรับการคัดเลือกเพื่อเข้าร่วมได้ เพื่อจะได้เสริมสร้างบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงาน UN และการทูตพหุภาคี

อย่างไรก็ดี การประชุม UNGA มีความซับซ้อนอย่างมาก ผู้ได้รับคัดเลือกจึงต้องมีการเตรียมตัวก่อนการไปร่วมการประชุมผ่านการศึกษาและทำความเข้าใจระบบการทำงานของ UN ทั้งขั้นตอน กระบวนการหารือ และแนวทางการปฏิบัติตัวในการประชุม UNGA จากเอกสารต่างๆ เช่น UN Charter และ Rules of Procedure นอกจากนี้ กรมองค์การฯ ยังมีการจัดการบรรยายสรุปจากผู้ที่เคยไปเข้าร่วมการประชุม UNGA ในสมัยก่อนๆ ด้วย

สมัยของการประชุม UNGA จะเริ่มด้วยสัปดาห์ผู้นำ (High Level Week) ในสัปดาห์ที่ ๓ ที่จะมีการอภิปรายทั่วไป (General Debate) ซึ่งเป็นโอกาสที่ผู้นำของแต่ละประเทศจะได้กล่าวถ้อยแถลง (statement) โดยการอภิปรายทั่วไปจะใช้เวลาประมาณ ๑ สัปดาห์เพื่อให้ครอบคลุมทุกประเทศ

ในเดือนตุลาคมจึงเป็นการเริ่มประชุมของคณะกรรมการทั้ง ๖ คณะที่เรียกว่า การประชุมสมัยหลัก (Main Session) ที่มีระยะเวลา ๓ เดือน โดยการประชุมส่วนใหญ่จะเป็นการหารือตามวาระการประชุม (agenda) เพื่อให้ได้ฉันทามติในร่างข้อมติต่างๆในที่สุด

เจ้าหน้าที่ในคณะผู้แทนที่เข้าประชุมมีหน้าที่หลักในการนำเสนอนโยบายของไทย แสดงความคิดเห็นและท่าทีของประเทศไทย โดยอ้างอิงจากท่าทีไทยที่กำหนดโดยการรวบรวมความเห็นจากหน่วยงานไทยที่รับผิดชอบในประเด็นที่เกี่ยวข้อง และผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ในคณะผู้แทนไทยต้องหมั่นหาข่าวและสร้างความสัมพันธ์กับผู้แทนจากประเทศอื่นๆด้วย เนื่องจากจะได้รับข่าวสาร ทันสถานการณ์การต่างประเทศ รวมถึงความเข้าใจเกี่ยวกับความคิดเห็นและท่าทีของประเทศอื่นๆมากขึ้น

นอกจากนี้ กองงานบริหารฯ ยังปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้แทนไทยในการประชุมอีกหลายเวทีที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร งบประมาณ การเลือกตั้ง มรดกโลก วัฒนธรรม และจริยธรรม กับปัญญาประดิษฐ์ในกรอบ UNESCO โดยการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยและต่างประเทศ เพื่อส่งเสริมด้านการต่างประเทศพหุภาคีของประเทศไทยในเวทีสหประชาชาติ

รวบรวมและเรียบเรียงโดย

นางสาวแพรวพรรณ เหล่ามโนธรรม

คณะอักษรศาสตร์ หลักสูตรนานาชาติ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นักศึกษาฝึกงานกรมองค์การระหว่างประเทศ

ระหว่างวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๘ – ๑ สิงหาคม ๒๕๖๘

อ้างอิง

กฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการกรมองค์การระหว่างประเทศ (2002) สืบค้นจาก

<https://image.mfa.go.th/mfa/0/mkKfL2iULZ>

การประชุมสุดยอดกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด ครั้งที่ ๑๙ ที่กรุงกัมปาลา ยูกันดา / The 19th Summit of the Non-Aligned Movement in Kampala, Republic of Uganda (2024) สืบค้นจาก <https://thai-inter-org.mfa.go.th/th/content>

การประชุมสุดยอดผู้นำของรัฐและรัฐบาลของขบวนการไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด (NAM) ครั้งที่ 19 สืบค้นจาก <https://sdg.iisd.org/events/19th-summit-of-heads-of-state-and-government-of-the-non-aligned-movement-nam/>

การประชุมใหญ่สามัญ สืบค้นจาก <https://www.unesco.org/en/general-conference>

ระเบียบวิธีการประชุมสมัชชาสหประชาชาติ (2022) สืบค้นจาก

<https://unga.mfa.go.th/th/page/98713->

[%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B9%80%E0%B8%9A%E0%B8%B5%E0%B8%A2%E0%B8%9A%E0%B8%A7%E0%B8%B4%E0%B8%98%E0%B8%B5%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%8A%E0%B8%B8%E0%B8%A1?menu=5d84a8d915e39c042c001b69](https://unga.mfa.go.th/th/page/98713-%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B9%80%E0%B8%9A%E0%B8%B5%E0%B8%A2%E0%B8%9A%E0%B8%A7%E0%B8%B4%E0%B8%98%E0%B8%B5%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%8A%E0%B8%B8%E0%B8%A1?menu=5d84a8d915e39c042c001b69)

สมัชชาสหประชาชาติ (2024) สืบค้นจาก <https://th.ambafrance.org/article-6136>

องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) (2007) สืบค้นจาก <https://www.giswatch.org/institutional-overview/civil-society-participation/united-nations-educational-scientific-and-cultural>

UNESCO in brief สืบค้นจาก <https://www.unesco.org/en>